

מאת: סא"ל מי"ל) אמנון עמיקם

מ.א. מ/2052187

מג"ד (מיל) 9269 (לשעבר)

לכבוד
רב אלוף דן שומרון
הרמטכ"ל
צה"ל

המפקד,

הנדון: פרוק ופזור
גדוד 9269 חטיבה 488 (אוגדה 560)

1. לאחר לבטים, מצאתי לנכון להביא לתשומת לבך תחושתו של מפקד יחידת מילואים שהצבא החליט לפרקה ולפזרה.

2. מעבר לנושאים ולהיבטים הפרטיקולריים המאפיינים את פרוק היחידה הנדונה, יש להחלטה כפי שהתקבלה ולתהליך שהתבצע איפיונים והיבטים רחבים, כלל צהליים, ולפיכך מצאתי לחיוני לכתוב אליך דברים אלה, מה עוד שאני חש (וחלקית אף יודע) שאני משמש פה לכ - 450 חילי היחידה ומפקדיה.

3. ראשית, מספר משפטי רקע:

3.1 3.1.1 היחידה הוקמה בשנת 1972, וגרעין כוח האדם (וגם אנכי) משרתים במסגרתה עשור שנים ומעלה.

3.1.2 במלחמת יום הכפורים לחמה היחידה תחת פיקודו של אלוף (אל"מ דאז) חיים ארז, באוגדת האלוף שרון, והיותה מסגרת בכח הטנקים שחצה ראשונה את התעלה.

3.1.3 בכל מהלך קיומה שימשה היחידה בכל אשר הוטל עליה, לרבות תעסוקות מבצעיות (בכל הגזרות) וכמובן אימונים.

3.2 חתך מספר ימי המילואים שחילי היחידה שירתו מידי שנה היה (כמעט כל שנה) ממוצע הימים הגבוה ביותר מכל יחידות האוגדה.
(כשלעצמי, עברתי את כל שדרת תפקידי הפקוד ביחידה החל ממ"מ, עובר למ"פ במלחמת יום הכפורים, סמג"ד ומג"ד החל משנת 1979).

3.3 אך טבעי הוא שבמהלך השנים התגבשה ביחידה מערכת יחסים מיוחדת, שהיותה, לעניות דעתי, תשתית ואבן יסוד לפעילות מבצעית ורמה מקצועית גבוהות.

3.4 בסוף חודש ינואר 1987 זומן פגש מגדיל"ם ומטה חטיבה (מפיל"ם ברשות) עם מפקד האוגדה דאז. לא נאמר מראש בדבר נושא הפגש, ואולם הילכו שמועות כי המדובר, ככל הנראה, ב"טקס קבורה". ואכן, באותו פגש בישר לנו מפקד האוגדה במילים יבשות, כי הוחלט לפרק את החטיבה, וכי ההחלטה נכנסת לאלתר לשלב של ביצוע, וחיבת להסתים עד לסוף שנת העבודה הצהלית, וכי הדברים הינם בחזקת דבר מושלם שאין בילתו ולאחריו דבר וחצי דבר. הכל, כך טען מפקד האוגדה, ניסו להילחם ברוע הגזירה, ואולם הפור נפל, ואין מעתה מאילך להרהר ולערער עליו. מפקד האוגדה הסביר כי הוא רואה זאת

מחובתו להביא בפנינו את הבשורה, הגם שבעוד שבועיים (מאז) הוא אמור להתחלף (וכך אכן היה), וע"כ לא הוא זה שיעסוק במלאכת הפרוק הלכה ולמעשה. מאותו רגע ואילך הפך הפגש לדיון עקר, שעבורי, כמי שישב והביט מהצד, נראה כפגש של קברנים או פתלוגים, שתכליתו לא להחיות את הבר-מינן, אלא לראות לסדורי קבורתו ולבדיקת סיבות המוות. משפט אחד שהפתיע אותי במיוחד, וזכור לי היטב, אותו אמר מפקד האוגדה היה כי אודות הפרוק מדברים בצה"ל כבר שנתיים. (מדוע לא שותפנו בסוד העניין? מדוע הדברים הוסתרו והועלמו מאתנו?)

זהו רקע הדברים, ובקשתי (ולא הצלחתי) לצמצם את הטפל.

4. ועתה לעיקר, (או בהשאלה-לנסיבות המוות ולתהליך הקבורה):

4.1 תהליך קבלת ההחלטה:

4.1.1 קטונתי, ואין בפני הנתונים, באשר לעצם הנחיצות לצמצם הצבא במסגרותיו. ואולם, גם אם כורח הדבר (ואני נוטל זאת כנתון אפריורי) טענתי הנחרצת היא כי צה"ל כשל בהחלטתו לפרק את היחידה הנדונה.

4.1.2 מתוך כלל הנמוקים ושלל הטענות ששמעתי לעצם ההחלטה לפרק את היחידה הנדונה, תפש את אוזני נימוק עניני, לכאורה, אחד בלבד, והוא: הטנקים המצויים ביחידה הינם מדגם ישן וצה"ל מבקש להוציאם מהמערך. רוצה לומר וכפועל יוצא: לא האנשים, מיומנותם וכישורם כיחידה וכפרטים הינו הגורם העיקרי, אלא סוג הכלים אותם הם מתפעלים.

4.1.3 טעם זה הינו חסר תוחלת ומשולל בסיס הן בהיבט העקרוני (עליו חונכתי מאז היותי חיל) ואף, בהיבט העניני- פרטני. ובמה דברים אמורים? הצהרתי וטענתי כי ניתן להסב את היחידה כולה לסוג הטנקים החדש בתוך פרק אימון של פחות מ- 10 ימים, ולא יותר (וכך אף נעשה ביחידות אחרות באוגדה), ואין בשום פנים ואופן, להקריב את רמת האנשים והיחידה (באם אכן טובה היא, כפי שאני סבור) בפני רמתם של הטנקים. ואולם, חמור יותר: לא יהיה מנוס מלהסב את אנשי היחידה בכל מקרה, ואזי בתנאים הרבה יותר גרועים, כשהם מפוזרים ושסועים ביחידות שונות אי-פה ואי-שם, כשכל יחידה ויחידה תאלץ להתמודד במסגרתה עם הסבתם של אנשים בודדים, כשכל היחידה במסגרת וכפרטים מוסבת זה מכבר.

4.1.4 זאת ועוד: איש טרם הצליח להוכיח בפנינו מהו הרווח השולי לצה"ל ו/או למערכת הבטחון כתוצאה מפרוק המסגרת בלבד, כשאנשיה מפוזרים לכל עבר נספחים ומצטרפים למסגרות קימות.

4.1.5 ויתרה מזאת: התברר לי באחרונה, באקראי, כי מצבת צוותי הטנקים הנוכחית באוגדה, לאחר שנוספו ופוזרו אנשי היחידה שלנו, עלתה ל- 120% או 130% צוותים. אם כך הם פני הדברים, לשם מה היה נחוץ המהלך כולו?

4.2 תהליך ביצוע ההחלטה:

במילה אחת: כלום. פשוט לא היה קים. לא התקימה אף לא ישיבת מטה אחת עם מפקדת הגדוד ולא היתה כל התייעצות לפיזור כוח האדם. לא החלפת אינפורמציה לא בקשת מידע. מאומה.

חבורת המפיי"ם וקציני המטה ואני, המכירים את האנשים אישית, יודעים את כישוריהם, מיומנותם, התאמתם, אשיותם, העדפותיהם ובעיותיהם, אף אחד לא מצא לנכון להתייעץ איתנו ולחלוק עימנו. מידי פעם היתה מונחת החלטה, בד"כ בדיעבד, כי הועברו כך וכך נהגים ליחידה זו וזו, כך וכך אנשי צוות ליחידה אחרת, כך וכך אנשי מינהלה וכיו"ב. ההחלטות התקבלו, מומשו והוצאו אל הפועל על ידי פקידות שישבו אל מול דוחו"ת מחשב. והרי הדברים היו יכולים להעשות אל נקל אחרת. ולתועלת המערכת והאנשים כאחת. מדוע? האם זהו המשך ופועל יוצא

מתהליך קבלת ההחלטה ?

5. היה בי קורטוב של ספוק אם הייתי סבור שצה"ל טוב , עד כדי כך, שהוא יכול להרשות לעצמו לפרק יחידה כזו שלנו, מאחר והקים טוב יותר . ואולם כמי שמכיר במקצת יחידות מלואים אחרות, עלי לומר, עם כל הצער וחוסר הצניעות , כי לא כך הם פני הדברים. יתר על כן: איש לא אמר ואדם לא טען בפנינו כי היחידה שפורקה הייתה הטובה פחות שמצויה במערך. והרי זה, וזה העיקר. האיכות, אם לא המציאות, היא הקובעת וממנה נגזר הכל. כך חונכתי בצבא מהיותי חיל טירון, וזה מה שביקשתי להקנות לאנשים שהיו איתי. ואם חטאתי בהכנת העיקר והתכלית, דברי נלקחים בחזרה. ואולם, באם נכונה עמדתי מה בצע לדברים ולעקרון אם הם מובילים אותך, בידי אחרים, לכלל חדלון ופרוק.

6. 6.1 הדברים נכתבים מתוכי, והם היו אצורים ועצורים בי מזה מספר חודשים. חילים ומפקדים רבים פנו אלי כשאתם שתי שאלות:

מדוע ?

מה יהיה (עלינו) ?

לשתי השאלות קצרה ידי מלענות או להושיע. חש אני כי הצבא הפסיד יחידה טובה ואיבד את אנשיה. מי שסבור כי יחידה יחלו היום קרירה חדשה במסגרת אחרת, שספק אם תקלוט אותם ו/או שהם יקלטו בה, אינני יודע מה הוא שח/או שאיננו מכיר את אופיו והלך מחשבתו של איש מלואים.

6.2 זאת ועוד: הצבא לא מצא עד היום את הדרך להביא בפני אנשי היחידה את "בשורת הפרוק" ונמוקיה, והדברים מגיעים לאנשים על דרך "עוף השמים יוליך את הקול". סבור אני כי האנשים, לפחות בענין זה, ראויים ליותר ולאחרת.

7. הדברים נכתבו אליך, לא רק משום חשיבותם העקרונית (גם באשר לעתיד: "צבא קטן וחכם", או שמא "צבא חכם") אלא שלמרבית הפלא, (ואולי כאן טמון שורש הרע), אין לי ולדברים כתובת אחרת.

מפקד האוגדה שהחליט - התחלף כעבור שבועיים.

מפקד האוגדה החדש איננו זה שהחליט.

מפקד החטיבה שהחליט, פרש מן הצבא, ומפקד חטיבה חדש אין.

יחד עם זאת אני מרשה לעצמי לשלוח עותקים ממכתבי זה למספר מפקדים ביחידה שהלכו עימי כיברת דרך ארוכה, ויודע אני כי שותפים הם לתחושותי ולדעתי.

בהצלחה בתפקידך הקשה

ובהצלחה

סא"ל (מיל) אמנון עמיקם.

העתק:

5. רס"ן (מיל) בצלאל רשף, מ"פ	1. רס"ן (מיל) עמרם צונץ, סמג"ד.
6. רס"ן (מיל) שלמה אלקלעי, מ"פ	2. רס"ן (מיל) אברהם מועלם - מ"פ.
7. רס"ן (מיל) משה תלמי, קמב"ץ	3. רס"ן (מיל) גיל הורוביץ, מ"פ.
8. רס"ן (מיל) יאיר גלר, שלישי	4. רס"ן (מיל) משה שיפמן, מ"פ.
9. סרן (מיל) שלמה רוט-לוי, קמ"ג.	